

Sydäniskuriryhmät

– keskisuomalainen innovaatio

Projektipäällikkö Outi Raatikainen, Keski-Suomen Sydänpiiri
Asiantuntija Kaisu Paalanen, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

www.sydan.fi/keskisuomi/tatu

Euroopan unionin
osarahoittama

SYDÄNLIITTO
Keski-Suomi

jamk

Jyväskylän
ammattikorkeakoulu

Sydäniskuri ja elvytysosaaminen ovat osa kylävaraa

Mitä pidempi viive ambulanssilla, sitä tärkeämpi on sydäniskuri!

Sydäniskuri = defibrillaattori = defi, defa, deffa

- Sydäniskurilla annetaan elottomalle sähköisku, joka onnistuneessa tapauksessa saa sydämen taas käyntiin. Sydäniskuri tunnistaa, milloin sydän tarvitsee iskun – terveelle sydämelle ei sydäniskurilla voi antaa sähköiskua.
- Elottomuustilanteessa tärkeysjärjestyksessä on ensin on 112-soitto ja elvyttäminen, sen jälkeen/samaan aikaan sydäniskuri.
- Jokainen voi tarjota iskurinsa hätäkäyttöön rekisteröimällä sen defi.fi-palveluun www.defi.fi

Sydäniskuri-ryhmä

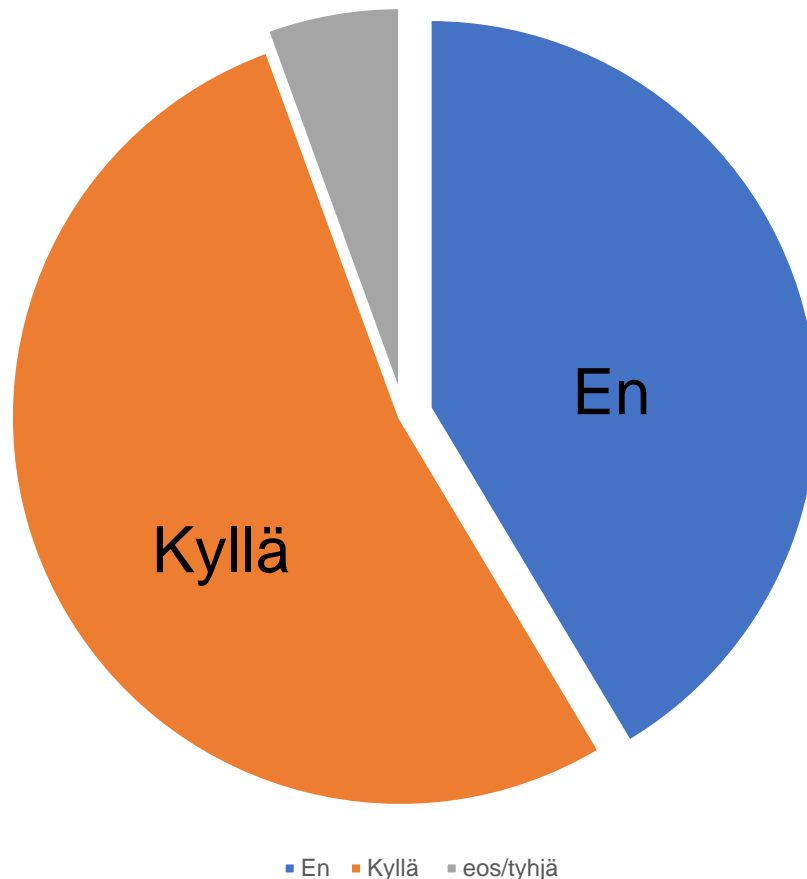
Sydäniskuriryhmä on paikallinen maallikkoelvyttäjien vapaaehtoinen ryhmä, jolla on käytössään sydäniskuri.

Jos ryhmän toiminta-alueelta tulee elottomuushälytys, ryhmäläiset saavat siitä tiedon suoraan Hälytyskeskuksen järjestelmästä.

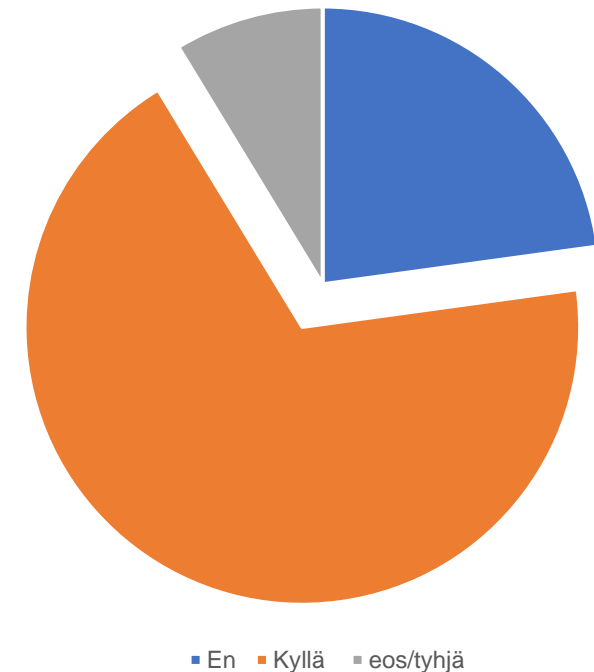

K-S turvallisuuskysely 2023: halu toimia sydäniskuriryhmässä tai muuten viranomaisten apuna

Naiset: Olisin kiinnostunut toimimaan kutsuttaessa viranomaisten apuna esim. elvytystilanteissa tai palon jälkivartioinnissa.

Miehet: Olisin kiinnostunut toimimaan kutsuttaessa viranomaisten apuna esim. elvytystilanteissa tai palon jälkivartioinnissa.

Sydänturvallisuutta vapaaehtoistyönä

- Lain mukaan jokaisella on velvollisuus auttaa hätätilanteessa
- Valtakunnallisesti ensihoidon järjestäjä saa ratkaista, miten alueellisesti ensihoidossa toimitaan
 - Organisoidun vapaaehtoisavun esteinä voivat olla mm. yksityisyyden suoja ja rahapula
- Keski-Suomessa on pitkään tehty työtä sydänturvallisuuden kehittämiseksi maaseudulla. Keski-Suomi on vertailtaessa sydänturvallinen maakunta [Sydänturvallinen Suomi](#)

Pohjoismaissa on pelastettu ihmishenkiä vapaaehtoisringillä, joka Suomesta vielä puuttuu

Kansanedustaja Maaret Castrén (kok) esitti HUSin lääkärinä järjestelmää jo kymmenen vuotta sitten. Silloin se kaatui sosiaali- ja terveysministeriöön.

Ennen ambulanssin paikalle tuloa lähellä oleva vapaaehtoinen voisi auttaa. TIINA SOMERPURO

Kansanedustaja Maarit Castren, Iltalehti 12.10.2024

A red circular logo with a white border. The text inside is white and centered.

**Sydäniskuri-
ryhmän
toimintamalli**

KESKI-SUOMESSA

Sairaala
Nova

KESKI-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRI

- sopimukset ja kirjanpito ryhmistä
- vakuutus ryhmäläisille
- kylien hälytysryhmät ja toiminta-alueet Erica-hälytysjärjestelmässä
- järjestelmän testaukset
- viestintä sydäniskuriryhmille

KESKI-SUOMEN
PELASTUSLAITOS

KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOS

- vuosittaiset elvytysvalmennukset
- tarvittaessa myös alkusammutusvalmennukset
- mahdollisuus kutsua sydäniskuriryhmien jäseniä pelastustoiminnan tukitehtäviin

KYLÄ/TAAJAMA

- rekisteröity yhdistys viranomaisten sopimuskumppaniksi
- sydäniskuri
- täysi-ikäisiä vapaaehtoisia:
 - hälytetään, jos 112-hälytys elottomasta tulee ryhmän toiminta-alueelta
 - vaitiolosopimus hälytyksistä
 - sitoutuminen elvytystaidon ylläpitoon
 - yhteyshenkilö

**Auttavat
kylät**

KYLÄ/TAAJAMA

- rekisteröity yhdistys viranomaisten sopimuskumppaniksi
- sydäniskuri
- täysi-ikäisiä vapaaehtoisia:
 - *hälytetään, jos 112-hälytys elottomasta tulee ryhmän toiminta-alueelta*
 - *vaitiolosopimus hälytyksistä*
 - *sitoutuminen elvytystaidon ylläpitoon*
 - *yhteyshenkilö*

Sydäniskuriryhmät Keski-Suomessa

- 22 ryhmää 9 kunnassa
- Ryhmäläisiä noin 150
- Ryhmien koot 4-14 hlöä periaatteella "parempi että edes yksi kuin ei ketään"
- Keski-Suomessa hyvinvointialue korvaa kiitoksena iskurien omistajille elvytyksessä käytetyt elektrodit (kaikille, ei vain sydäniskuriryhmille)
- Eri kylillä erilaisia järjestelyjä iskurin ja ryhmän toimintaan
 - Iskurin rahoitus ja hankinta/omistus
 - Iskurin sijoittaminen
 - Iskurin saatavuus

Pappisten kylällä on nyt koulutettu sydäniskuriryhmä

Pappisten kylälle on koulutettu ryhmä, joka osaa nyt käyttää sydäniskuria. Auttavat kylät -kyläturvallisuushankkeen projektipäällikkö Outi Raatikainen esittelee sydäniskurilaitetta, jonka hinta on 1.500–2.000 euroa. Santtu Pihlaja (oik.) ja Mari Riitaoja (vas.) Pappisten kyläyhdistyksestä uskovat, että vastaava laite hankitaan kylälle, kunhan rahoitus on järjestynyt.

rehtyi paitsi sydäniskurin käyttöön, niin myös alkusammutukseen sekä paineluelvytykseen.

Auttavat kylät -hankkeessa edistetään kylien turvallisuussuunnittelua ja autetaan kyliä perustamaan kylän turvallisuutta ja hyvinvointia lisääviä auttajaryhmiä. Aiemmassa Naapurit-hankkeessa kehitettiin sydäniskuriryhmät Keski-Suomeen yhdessä pelastuslaitoksen ja sairaanhoitopiirin kanssa. Auttavat kylät -hankkeessa niiden perustamista on jatkettu, mutta teemaa on laajennettu arjen turvallisuuteen ja naapuriapuryhmien perustamiseen.

PAPPISTEN kylällä ei ole vielä sydäniskuria, mutta sellaista sinne ollaan vakaasti hankkimassa. **Santtu Pihlaja**, yksi pappislaisista ja sydäniskurikoulutuksessa mukana olleista, kertoi kuulleensa Auttavat kylät -hankkeesta puskaradion kautta.

– Siitä heräsi ajatus, että jospa saisimme tänne hankkeen avulla koulutettua oman sydäniskuriryhmän hätäensiapua varten. Sydäniskuria Pappisissa ei vielä ole, mutta apurahahakemus

jonnekin helposti saatavilla olevaan paikkaan kylällä, taustoittaa Pihlaja.

Auttavat kylät -hankkeen projektipäällikkö **Outi Raatikainen** kertoo, että yleisesti ottaen projektin taustalla on huoli turvallisuudesta maaseudulla.

– Se on vain fakta, että pitkien välimatkojen Suomessa ambulanssi ja paloauto tulevat huomattavasti nopeammin isoihin keskuksiin kuin maaseudun kylille. Kylillä pitää osata tehdä itse ja olla aloitteellisempia ylipäänsä kaikessa kaupunkeihin verrattuna, ja siksi olemme avittaneet näiden sydäniskuriryhmien perustamisessa. Olennaisinta on kyläläisten halu tehdä vapaaehtoisesti yhteistä hyvää, kertoo Raatikainen.

PAPPISTEN koulutuksessa oli läsnä 6 henkilöä.

– Iskuryhmän koko voi vielä tulevaisuudessa kasvaa. Pelastuslaitos on nimittäin sitoutunut pitämään kerran vuodessa kertauskurssin, mikä samalla toimii kätevästi uusille jäsenille elvytyskurssina.

Sydäniskuriryhmät haastateltiin

- Sydäniskureiden huollon ym. kanssa oli pärjätty hyvin.
- Kylät ovat kokeneet sydäniskuriryhmät tarpeellisiksi
 - Eryteisesti ikäihmisille tärkeä turvallisuuden tunteen lisääjä.
 - Ryhmäläisille yhteinen, tärkeä asia oman kylän hyväksi.
 - Joissain kylissä iskuri ja iskuriryhmä toimineet mm. yhteistyössä kesäteatterin kanssa.
- Saatu koulutus on ollut riittävä. Haasteita on osalla ryhmistä ollut kertauskoulutusten järjestämisessä.
- Hälytyksiä on ollut
 - Ensihoito ja ryhmä ovat olleet paikalla yht'aikaa. Ryhmä on kuitenkin voinut auttaa esim. läheisten kanssa.
 - Väärä hälytys, potilas ei ollutkaan eloton.
 - Hälytys tuli yöllä ja jäi huomaamatta tai ryhmäläinen on ollut reissussa hälytyksen tullessa.
 - Alussa oli joitain ongelmia, mm. aina järviä ei muistettu ottaa huomioon hälytysaluetta ohjelmoitaessa.
- Sydäniskuriryhmän loppuun viemää elvytystapahtumaa ei ole ollut.

OHJEITA SYDÄNISKURIRYHMÄLÄISELLE

Jokainen sydäniskuriryhmä jäsen saa automaattisesti hälytyksen, kun hätäkeskus elottomasta on tehty kylän alueelta. Hälytysryhmän alue lasketaan sydäniskuriin joka suuntaan.

HÄLYTYSVIESTI
Kännykkään tulevassa hälytysviestissä olennaista on tehtävän osoite. Osoitteet

- Hälytysaika (pvm, klo)
- Tehtävälaji (700 = eloton)
- Tehtävän kiireellisyys (A)
- Tehtävään liittyvät asiantuntijat
- Tehtävään liittyvät yksiköt (esim. EKS222, RKS203, PKS201, SF)
- Muihin tapahtuman tehtäviin liittyvät yksiköt
- Tapahtuman varotiedot (poliisin kirjaamaa tietoa)

Muistathan, että hälytystehtävistä ei kerrota kylillä. Vaitiolo kattaa myös s
Viestin saatuasi käy hakemassa sydäniskuri tarvikkeineen ja vihreät huom
mene mahdollisimman nopeasti kohteeseen.

KUN SAAVUT KOHTEESEEN

Ensimmäiset vaiheet, kuten elottoman herättely ja hengityksen tarkistus
Jos puhelu hätäkeskukseen ei ole auki, sinäkin voit soittaa ja laittaa kai
soittaa heti hätäkeskukseen, jos hälytysosoitteessa on muu tilanne kui
tilanne muuttuu ennen kuin ambulanssi saapuu paikalle. Tällöin kann:
sydäniskuriryhmä auttamaan tilanteessa jollain muulla tavalla.

Jos paikalla on useita ihmisiä, ota tilanne haltuun ja jaa tehtävät. Kur
toinen valmistele potilaan sydäniskuria varten, kolmas pitää potila
rauhoitella perheenjäseniä ja ohjata ambulanssin paikalle.

Jos vastassa on uhkaava tilanne, kannattaa poistua ja soittaa tilan

ELOTON IHMINEN

Paineluvlytys
... 100-120 kertaa min

<https://sydan.fi/keskisuomi/turvallisuusmateriaalit>

Miten perustat kylän sydäniskuriryhmän Keski-Suomessa?

1. VALMISTELUVAIHE

- Kestääkö ensivasteen saapuminen meille niin kauan, että ryhmästä on hyötyä?
- Onko kylän alueella sydäniskuri?
- Onko iskuri käytettävissä 24/7? Jos ei, voiko iskuria siirtää tai hankkia avainpiilon, jonka avulla iskuriin saa käyttöön myös öisin?
- Jos iskuria ei ole, hankitaanko sydäniskuri? Miten?
- Löytyykö kylältä vapaaehtoisia? Vapaaehtoisia voi löytyä kyläyhdistyksen, nuorisoseuran, metsästysseuran yms. jäsenistä, kylällasta, pienellä kyselyllä tai vaikkapa kampanjalla Facebookissa.
- Viranomainen tarvitsee sopimuskomppanikseen rekisteröidyn yhdistyksen. Onko kyläyhdistys, nuorisoseura tai vastaava halukas ryhmän kotipaikaksi?
- Kun vapaaehtoisia on vähintään neljä, ota yhteyttä Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin ja omaan aluepalomestariin. Sovi elvytysvalmennuksesta.
- Sairaanhoidopiiri toimittaa yhteistyösopimuksen ja vaitiolosopimukset allekirjoitettaviksi.
- Elvytysvalmennuksen jälkeen yhdistys toimittaa allekirjoitetut sopimukset K-S sairaanhoitopiiriin.
- Kylän hälytysryhmän saamisessa hälytysjärjestelmään menee hetki. Sairaanhoidopiiri tiedottaa, milloin ryhmä käynnistyy. Kun hälytys on testattu, ryhmä on toiminnassa ja hälytyksiä saattaa tulla.

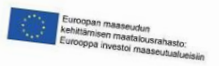
2. TOTEUTUSVAIHE

- Valitkaa ryhmälle yhteyshenkilö. Hän välittää viestejä viranomaisten ja ryhmän välillä, sopii aluepalomestarin kanssa kertausvalmennuksista ja pitää huolta ryhmän toiminnasta.
- Avatkaa ryhmälle viestirinki (WhatsApp, Signal tms.)
- Kännykkä on hyvä pitää auki kylän alueella, mutta päivystysvastausta ryhmän jäsenillä ei ole.
- Jos ryhmä saa hälytyksen
 - lähe rohkeasti ja nopeasti auttamaan!
 - muista vaitiolo, paitsi samassa hälytystehtävissä olleiden kesken ja asiaan liittyvien viranomaisten pyytäessä tietoa
- Hälytystehtävän jälkeen tehtävälle osallistuneiden palautekeskustelu hälytyksen sujumisesta on suositeltavaa.
- Henkistä tukea on saatavilla, kts: https://www.jyvaskyla.fi/hatatilanteet_ja_paivystys/sosiaali-ja-krisispaivystys
- K-S sairaanhoitopiiriin ensihoito ottaa mielellään vastaan palautetta hälytyksistä ja tehtävistä toimintamallin kehittämistä varten.

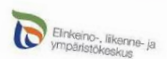
11/05/2022

- Oman alueen aluepalomestari <https://www.keskisuomenpelastuslaitos.fi/kspelayhtoyset>
- Keski-Suomen sairaanhoitopiiri

www.sydan.fi/keskisuomi/sydaniskuriryhma

European Union
European Union
European Union

Kuvat: Marja Linnala

Lisää sydäniskuriryhmästä

www.sydan.fi/keskisuomi/sydaniskuriryhma

